SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK

Este fél 9-től a Dóm téren Lehár Ferenc: A mosoly országa.

A Móra Ferenc Múzeum kiállításai (Roosevelt tér 1—3.): Lucs-képgyűjtemény, Patika-kiállítás, Természettudományi gyűjteményünk legszebb darabjai, Vinkler László grafikái.

Fekete Ház (Somogyi u. 13.): Céhek céhemlékek Csongrád megyében, Bálint Sándor-emlékkiállítás, Vihart aratva..., Buday György élete és művei.

Szegedi Vár (Móra-park): Szeged múltja, jelene, jövője.

Varga Mátyás Színháztörténeti kiállítása (Bécsi krt. 11/A.).

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye (Szeged-Tápé, Vártó u. 4.).

Szélmalom (Kiskundorozsma, Bölcs u.).

Kass Galéria (Vár u. 7.): Kass János grafikái, John Halas kiállítása.

Horváth Mihály utcai Képtár: szegedi képzőművészek nyári tárlata.

JATE-aula (Dugonics téri egyetem): Tavaszy Noémi Templomok című festménybemutatója.

Bartók művelődési központ, B galéria: Kalmár Márton szobrászművész kiállítása. Megnyitó: ma délután 6 órakor.

„Nesze neked, Kakuk Marci!"

Tersánszky-bemutató Gyulán

Demény Gyula felvétele

Bősze György (Sustik), Nagy Gábor (Tömpe), Incze József (Marci).

Tersánszky Józsi Jenő: Kakuk Marci című bohóságát július 19-én mutatták be Gyulán, a Thália Színház, a Székesfehérvári Vörösmarty Színház és a Gyulai Várszínház közös produkciójában.

A mű — *Eörsi István* színpadi átdolgozásában — új színfolt a színház repertoárjában: betölti azt az űrt, amely éveken át tátongott a történelmi drámák és a Mikroszkóp és a Vidám Színpad művészileg kétes értékű produkciói között. A darab, mely a népi és a polgári vígjáték pikáns ötvözete, fanyar, bölcselő humorával, féktelen, vérbő mókájával, század eleji szellemével, ugyanakkor kortalansága kiválóan alkalmassá teszi erre a szerepre. A beiktatott dalok fokozhatták volna a hatást, ha a darab sajátos bájának megfelelő stílus- és dallamvilág születik. Ám *Szakcsi Lakatos Béla* zenéje csak helyenként találkozik a darabbal; legtöbbször attól független életet él, megtörve ezzel a történet ívét, néhol indokolatlan dalbetétekkel téve vontatottá az időnként (főleg a második felvonásban) egyébként is „leülő" előadást.

Ezt az érzést erősítette a — jobb híján — *színpad felett* trónoló zenekar. A díszlet egyébként sem kedvez a darab száguldó lendületének. Az idei nyárra a *vár elé* épített színpad kétoldalnyi világosítótornya leszűkíti a játékteret: a háttérben magasodó várfalat pedig sem eltüntetni, sem az előadásba beépíteni nem sikerült. Így egyértelműen látszik: *Fehér Miklós* munkája a kényszer szülötte. Nincs hangulata, de valószerűvé sem igazán sikeredett. A darab ezerszínűsége, teret és időt maximálisan kitöltő lendülete miatt, talán egy sematikus díszlet is elegendő és megfelelő háttérül szolgálna, és kevésbé érződne a helyszín korlátozó volta. (Csak zárójelben: maga a feladat is nehéz. *Egyetlen* díszletet kellett létrehozni, melyben mind Székesfehérváron, mind a Tháliában, mind itt, a várnál eljátszható a darab...) *Székely Piroska* jelmeztervező viszont tökéletesen ráérzett a „Kakuk Marci-jelenségre". Jelmezei kortalanok, valahogy mégis a század első felének világát idézik; egyénre szabottak, mégis embertípusokat sejtetnek.

A történet magva gyermekmesénél is egyszerűbb: Méltóságosék pénzjutalmat ígérnek annak a munkásnak, aki megtalálja elveszett medáljukat. Kakuk Marci számára a pénz különösen fontos — ez a feltétele annak, hogy elnyerje (egyik) szerelmének a kezét. De amint a medál, a pénz és a szerencse az ölébe hull — azonnal ki is csúszik kezéből. Így a végén az őt önzetlenül szerető szobalány párja lesz, és tovább játszik, tréfál, szerez — azaz *él*. A banális és előre kiszámítható történet „ízét" az adja, hogy a népi vígjáték egyszerűsége, spontaneitása, egészséges erotikája, alaphumora, naturális jellemábrázolása, és a polgári komédia szerkesztettsége, félreértéseken alapuló helyzetkomikuma, gondolkodó, politizáló humora, ironikus kritikája, egyszerre, egymást erősítve van jelen. Ennek az egymásra hatásnak megtestesítője Kakuk Marci kedves figurája, aki Tersánszky több művében visszatérő szereplő. Elmerenghetnék, hogy e „kültelki amorózót" miért is szeretjük mi, nézők. Mert árad belőle az életszeretet, és az élni tudás? Mert emberien gyarló és nagyszerű? Mert üzenete van számunkra? Mert ránk hasonlít? Mert rá szeretnénk hasonlítani? Nem érdekes, miért. Szeretjük őt az első pillanattól, amikor kedvesen *bebohóckodik* a színpadra.

Bebohóckodik — nos, igen. A bohóckodással, a komédiával, mint műfajjal vigyázni kell. Veszélyes belenyúlni öntörvényű rendszerébe, kibillenteni egyensúlyából, eltolni arányait — különösen egy ilyen komédiánál, Tersánszky darabja ugyanis, hajszálpontos munka. A gyulai előadás — *Sik Ferenc* rendezésében — nem mindig az. A mű erősítés nélkül is fergeteges. Vaskos, ám ízléses. A színpadon időnként orrdítozás, rohangálás, fetrengés természetellenessé, erőltetetté teszi az egyébként önmagukért beszélő helyzetet. A Kakuk Marci-történetek finom, mindig célba találó humorát kár olcsó, többször elsütött, a szituációhoz nem illő „poénokkal" agyonütni. (A Nagyságos például kiönti a kezében levő kávét, amikor megnézi az óráját — ez egy burleszk hatáseleme, nem egy komédiáé...) A darab üzenete örökzöld, figurái alaptípusok, helyzetei mindennaposak. Nem attól lesz tehát aktuális, hogy politikai kabarékba (sem) illő poénokat sütnek el benne (részvénytársaság, országgyűlési képviselő stb.). A népi játékok pajzánsága pedig nem abból áll, hogy mindenki mindig látványosan a nadrágjára koncentrál a *színen*. Ez hamar a *visszájára* fordul. A szereplők szeretik egymást, és ezt élvezik — miért kell erre rájátszani? Az előadás azon jelenetei és azon alakítások élvezhetők igazán, melyek a darab saját értékeit közvetítik, vagyis, ahol az előadás kellő alázattal viseltetik a színpadra állított mű iránt (feltéve, ha nem sajátos rendezői koncepcióról van szó).

Ilyen volt *Incze József* (Marci) alakításának minden pillanata. Maximálisan kihasználja a figura adta lehetőségeket, uralja a színt, viszi a darabot, mozgatja az eseményeket, de soha nem túlzó vagy erőltetett. A szereposztás itt telitalálat. Partnere ebben *Sütő Irén* (Méltósága) és *Bősze György* (Sustik), következetes alakításukkal, kidolgozott figuráikkal. A többi szereplő, *Ráczkevei Anna* (Linka), *Bitskey Tibor* (Bojnyik), *Huszár László* (Méltóságos), és *Hacser Józsa* (Csuriné) alakítása felemás. A jobban szerkesztett, árnyaltabb humorú jelenetekben játékuk finoman felépített, élvezetes. Figuráik másik oldalával viszont nem tudnak mit kezdeni. Ordítozással, hadonászással próbálják kifejezni az egyszerűt, az ostobát, a gyarlót. Eszköztáruk ilyenkor szegényesnek, ábrázolásuk egysíkúnak tűnik.

Amikor az előadás (fél 12-kor) véget ért, a néző kissé feltöltődve, kissé kifáradva, kicsit emelkedett lélekkel, kicsit zúgó fejjel hagyta el a nézőteret. A taps alapján mindenesetre úgy tűnt, a közönségnek ez a profán interpretáció tetszett. *„Nesze neked, Kakuk Marci!"*

Keczer Gabriella

Megkérdeztük Habsburg Ottót

Akar-e már elnök lenni?

— Tavaly ősszel erélyesebben utasítottam vissza a gondolatot azért, mert akkor még nem történt meg az, amit időközben elértem. Magyarország Európa Tanácsba történő fölvételéről van szó. Arról, hogy a tárgyalássorozat tervezete elfogadás előtt áll. Munkám egy részét már elvégeztem. A java azonban még hátra van, és ezen az úton szeretnék a továbbiakban is haladni. *De aki magyar, annak a nemzet rendelkezésére kell állni, és ha igazán felső nemzeti érdekről van szó, és a nemzet kívánja, akkor senki, sem ön, sem én nem mondhatunk nemet.*

Ny. P.

Fő a koronás fő

Nagy László felvétele

Kezdődik a banzáj

Ma kezdődnek a szegedi ifjúsági napok rendezvényei. Ennek megfelelően, várhatólag több száz (ezer?) fiatal özönli majd el a várost. A programok helyszínei ezúttal a Szeged SC Tisza-parti stadionja, illetve a Dugonics tér.

A stadioni programok délután 2-kor kezdődnek egy kis bemelegítéssel. Ezután 3 órától óránként éjfélig a következő zenekarok váltják egymást: Kispál és a Borz, Company, Polip, Kommandó, Simly Show, Rotor, II. Alapítvány, No, Mini. Hajnali fél 1-től a Konvoj című filmmel zárul a program, melyet népművészeti vásár és ökörsütés egészít ki. A Dugonics téren is zenekarok váltják egymást délután 5-től este 10-ig.

Weizsacker, Waldheim, Havel

Két fesztiválon három elnök

Bayreuthban szerdán este *Richard von Weizsäcker* nyugatnémet és *Václav Havel* csehszlovák elnök jelenlétében, *A bolygó hollandi* előadásával megkezdődött a 79. Wagner Fesztivál.

A két államférfi előzőleg a Bayreuth közelében fekvő Turnau várában megbeszélést folytatott a két ország kapcsolatairól.

Weizsäcker és Havel csütörtökön „magánemberként" Ausztriába utazott, ahol *Kurt Waldheim* osztrák elnök társaságában részt vesznek a Salzburgi Ünnepi Játékok megnyitásán. A csehszlovák államfő az utóbbi hetekben számos bírálatot kapott, többek között saját híveitől is, amiért elmegy Salzburgba, és találkozik Kurt Waldheimmel, s ezzel segít az osztrák elnöknek kilépni nemzetközi elszigeteltségéből, ami vitatott háborús múltja miatt sújtja.

Az NSZK-ban zsidó szervezetek tiltakoztak Richard von Weizsäcker salzburgi utazása miatt, annak ellenére, hogy az elnöki hivatal „kizárólag magánjellegűnek" minősítette a látogatást.

(DPA/AK/AFP)

Újraleleplezés előtt Vinkler László falfestménye

Tisza-parti Parnasszus

Vinkler László, Szeged neves festőművésze az egykori Belvárosi Elemi Iskola igazgatójától kapott megbízást arra, hogy az épület lépcsőfordulójának két oldalára egy világi és egy egyházi témájú falfestményt készítsen. Az alkotásokat 1938-ban I. István király halálának 900. évfordulóján, a 34. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából avatták föl.

Vinkler a világi témát a Tisza-parti város kulturális, művészeti életében kereste. Képén a város neves alkotóit, tudósait, a görög mitológia szereplőivel rokonította. A múzsák itt a Kasztíliai forrás helyett a Tisza partján szieszt áznak Pegazus és a korabeli szellemi élet nagyjai társaságában. A hatalmas méretű falfestmény sajnos mostoha sorsra kárhoztatott. Az iskola szemérmes vezetői nem sokkal a mű elkészülése után, a negyvenes évek elején levakoltatták azt. Mondván: a fedetlen testű figurák látványa nem tesz jót a felnövekvő kisiskolások erkölcseinek.

A falfestmény azonban mára újra régi szépségében pompázik. Két évvel ezelőtt a Kalmár László Kibernetikai Laboratórium vezetői felkérték Szabó Tamás restaurátor-művészt, állítsa helyre a falfestményt. A rekonstrukció az ún. megkülönböztetett retusmódszerrel történt. Vagyis az eredeti, épen maradt felületek elkülönülnek a most helyreállított részletektől.

A Tisza-parti parnasszus újraleleplezése az Árpád utca 2. szám alatti épületben hétfőn délután 5 órakor lesz, az avatóünnepségre a JATE vezetői minden érdeklődőt szeretettel várnak.
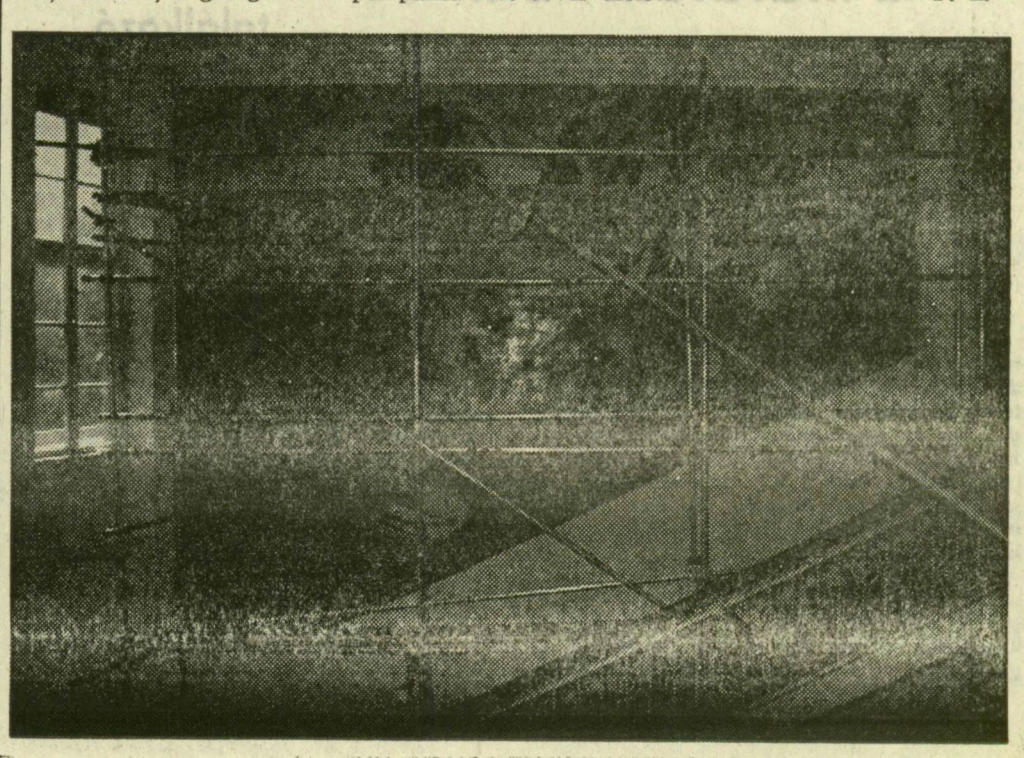
P. E.